No. 1782. Zaterdag 23 Februari 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt eiken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Orthodoxe Leer.

In het laatste artikel had Luther zijn vijanden verweten, dat zij hem van ketterij hadden beschuldigd en zelve niet wisten wat rechtzinnige leer was. Tetzel komt hiertegen op. Hij zal aan de beroemde universiteit van Frankfort nog andere stellingen verdedigen en daaruit zal voor iedereen blijken, waar de rechtzinnige leer gevonden wordt in Luthers *Theses* en *Sermon* of in Tetzels *Antitheses* en *Vorlegung*. Verder onderwerpt hij al zijne geschriften aan de beslissing van den H. Stoel en noodigt Luther uit eveneens te doen. Als deze mocht voortgaan met leeringen te verspreiden, die niet steunen op de H. Schrift, het kerkelijk Recht, de Kerkleeraars, of de rede, en weigert zich te onderwerpen aan het oordeel der Kerk, dan moeten de Christenen, gedachtig aan Christus' woorden: „Wie de Kerk niet hoort, zij u een heiden en tollenaar," geen acht slaan op zijn geschrijf, terwijl hij zelf dit geen antwoord zal waardig keuren.

Bij het lezen der *Vorlegung* staat men verwonderd, zoo niet verontwaardigd over de schaamteloosheid, waarmede men zoo klakkeloos den inquisiteur de grofste dwalingen heeft durven verwijten. Alleen de lastering, dat hij voor den aflaat geen berouw zou hebben vereischt, wordt schitterend weerlegd door het feit, dat hij hier niet minder dan ZEVENTIEN MAAL verklaart: *Aflaat is eene kwijtschelding van de tijdelijke straf der zonden, die* ROUWMOEDIG GEBIECHT *zijn*. Alles, wat Tetzel hier uiteenzet omtrent aflaat, zondenschuld, zondenstraf, enz., komt in hoofdzaak overeen met de leer van Prierias, Soto, Cajetanus en andere theologanten van dien tijd; het is niet alleen de leer der scholastici, maar de leer der Kerk. Luther verzette zich tegen deze leer, onder voorwendsel, dat zij een verdichtsel was der gehate Scholastiek, maar in waarheid was het de algemeen aangenomen Kerkleer. Cochlaeus, zijn tijdgenoot, erkent dit uitdrukkelijk: „Luther gaf 95 stellingen uit, waarmede hij de *algemeene* en *aangenomene* meening over de aflaten en het gevoelen der kerk bestreed." Omstreeks het begin van Mei 1518, had het aangekondigde dispuut te Frankfort plaats. Vele religieuzen, men spreekt van 800, waren daarbij tegenwoordig. Niet onwaarschijnlijk werd bij deze gelegenheid Tetzel tot het magisteriaat of doctoraat in de H. Godgeleerdheid bevorderd; althans eerst na dezen tijd draagt hij den titel van magister.

De stellingen, die Tetzel zich heeft voorgenomen te verdedigen, hadden ten doel Luthers leer te weerleggen en volgens de kerkelijke censuur te veroordeelen. De wijze, waarop de inquisiteur hier te werk gaat, toont, dat hij volkomen de kracht, maar ook het zwak van zijn tegenstander kende. Zonder zich af te geven met de dikwijls banale opwerpingen van zijn bestrijder, en alle kracht in ijdele schermutselingen te verspillen, treft hij den vijand onmiddellijk op de meest wondbare plaats en laat hem alleen de keus: óf zich onderwerpen, óf zich veroordeelen.

Het pauselijk gezag is thans het hoofdbeginsel. Door dit tot basis te nemen van den strijd, moest Luther noodzakelijk in de engte gedreven en tot overgaaf gedwongen worden. Eenige waarheden immers betrekkelijk de aflaatleer had Luther verworpen, omdat zij volgens zijne meening niet konden bewezen worden uit de H. Schrift; tegenover deze private Schriftuurverklaring stelt Tetzel het gezag van den Paus, die alleen onfeilbaar den waren zin der H. Schrift kan bepalen. Andere waarheden had hij geloochend, omdat de H. Schrift er niet uitdrukkelijk melding van maakt; ook voor deze was het gezag des Pausen beslissend, want de uitspraak van Christus' Stedehouder is voor de geloovigen de laatste geloofsregel. Eindelijk worden vele leeringen, die door de Pausen niet tot geloofswaarheden waren verklaard, maar toch door hen als katholiek waren aangenomen, door den Wittembergschen professor, zonder het minste ontzag voor den H. Stoel, veracht. Om ook deze katholieke waarheden door Luther te doen eerbiedigen, rekende de inquisiteur zich verplicht de verhevenheid van het pauselijk gezag te betoogen. Geen uitvlucht bleef Luther dus over, dan òf het pauselijk gezag te erkennen en bijgevolg zijne dwalingen te veroordeelen, òf dit te verwerpen en zich bloot te stellen aan de kerkelijke censuren.

De eerste twintig stellingen bepalen het gezag en de onfeilbaarheid van den Paus, en omschrijven tevens welke waarheden door de geloovigen moeten worden geëerbiedigd en aangenomen. Eenige der belangrijkste laten wij hier volgen.

2. De Paus heeft onmiddellijke rechtsmacht over alle Christenen en moet daarom in alles, wat den Godsdienst en de Hierarchie betreft, mits het overeenkome met het goddelijk en natuurlijk recht, eenvoudig gehoorzaamd worden.

3. De Paus is door zijne rechtsmacht verheven boven geheel de Kerk en het Concilie; aan zijn bevelen moet men zich dus nederig onderwerpen.

4. De Paus alléén kan vaststellen, wat geloofswaarheid is; hij alleen en niemand anders kan met gezag den zin van de H. Schrift bepalen, en woorden daad van anderen goed— of afkeuren.

5. Het oordeel van den Paus in zaken, die het geloof betreffen en voor het heil der menschen noodzakelijk zijn, is onfeilbaar.

6. De Paus kan dwalen in geloofszaken als privaat persoon, maar niet als ambtspersoon.

14. Niemand, zelfs geen algemeen Concilie, maar alleen de Paus, wien het toekomt *sententialiter* (= *ex cathedra*) te spreken, kan bepalen, wat er omtrent de aflaten geloofd moet worden.

16. Eene katholieke waarheid is eene waarheid, die door alle christenen geloofd moet worden en geene dwaling in zich besluit.

18. Alle inzettingen, die het geloof betreffen en door den Apostolischen Stoel zijn vastgesteld moeten onder katholieke waarheden begrepen worden, al treft men ze ook niet aan in de H. Schrift.

20. Ofschoon zekere waarheden niet als volstrekt katholiek erkend zijn, komen zij dezen toch zeer nabij.

In de volgende stellingen (Thes. 20—47) neemt Tetzel deze principen tot maatstaf, om te bepalen, in hoever Luthers leer kettersch, schismatiek, aanstootelijk, valsch of vermetel is. Ware Tetzel evenals Luther slechts gewoon professor, men zou deze handelwijze eigenaardig kunnen noemen, maar als inquisiteur was hij tot dit verschil volkomen gerechtigd en zelfs verplicht. Daarbij geeft dit afbakenen van de graden der dwaling een bewijs van Tetzels gematigdheid. Niet elke dwaling is voor hem ketterij; eerst dan moet men iemand voor ketter houden, wanneer hij tegenover den regel der katholieke waarheid zijn eigen verkeerde meening hardnekkig verdedigt. (Thes. 28).

De 47ste en 48ste stelling bevatten zijdelings eene vermaning voor den keurvorst van Saksen, dat deze de ketters niet mag begunstigen en tegen de kerkelijke macht in bescherming nemen, terwijl de reeks eindelijk gesloten wordt met eene waarschuwing aan alle geloovigen, om zich niet met Luthers verdachte preeken en geschriften in te laten.

Luther liet beide geschriften niet onbeantwoord. In een pamflet, overvloeiende van grove beschimping en ongepaste spotternij, gaf hij zijne verbolgenheid lucht, viel uit in persoonlijke versmadingen en verdraaide Tetzels woorden. De *Vorlegung* noemde hij „ein ausgezeichnetes Zeugnisz und Proclam seiner (Tetzels) Unwissenheit," terwijl hij de stellingen vergeleek met het gebalk van een plompen ezel. Tetzel was „ein freveler Lästerer," die de H. Schrift behandelde en verscheurde, wie die Sau einen Habersack." Door spotten, schelden, razen, zocht Luther zoo goed mogelijk zijn leed te verbergen, maar gaf daardoor juist een bewijs, dat Tetzel hem gevoelige slagen had toegebracht.

Kerkbouw.

X.

Maar de roos doelt niet enkel op den Zoon; ze zinspeelt wel bizonder op de moeder.

Zal haar van zelve de roos aan den transeptgevel van het vrouwenpand niet zijn geheiligd? Is zij daar in dat droeve Noorden, geen zinnebeeld der Blijdschap en des Geluks, gelijk de gouden bloem der *Dominica rosarum* te midden van den vastentijd?

Ziet de nooit volprezen Lieve-Vrouwen-Kerk van Chartres: in hare noordelijke roze zoekt ge niet tevergeefs de beeltenis der H. Moedermaagd.

Hare Litanie vindt gij in de Noordelijke gevelroos der hoofdkerk van Auxerre voorgesteld. Te Reims, te Straatsburg, en elders schildert dat noodervenster de voorouders, om wier wille de bloem van Jesse moest ontluiken: 's menschen val.

De roos is ook daarom eene gepaste hoofdfiguur in de christelijke bouwkunst, omdat ze steeds het denkbeeld van geurenzoetheid en dorenscherpte met zich brengt.

Heerlijk heeft Vondel dat in zijn *Kruisberg* herdacht:

...... „een roozenhoet,
Wiens blaên, vol geurs, gedurig bloeien,
Door den gevlochten doornekrans;
Waarvan de Goddelijke glans
Beschaduwd wordt en overwassen.
De rozedruppel strekken schoon
Robijnen aan de doornekroon."

Nu komt de geheele christelijke moraal op een juiste waardeering van 's levens rozen en doornen neder.

Die een enkel oog op een gotisch bouwwerk, of in een middeleeuwsch handschrift geslagen hebben, vinden daar ieder oogenblik de herinnering der levensdoornen, en niet zelden naast de lieflijkste bloemenpracht terug. Maar wij onthouden ons van dieper in de bloemensymboliek in te treden. Zij, zoowel als de dierensymboliek, vereischt een speciaal boekwerk en van grooten omvang, om met eenige volledigheid behandeld te kunnen worden, maar we willen toch nog een enkel woord zeggen van de geometrische waarde van het klaverblad!

Men vindt dat blad in de gotische vensters dikwerf gevormd uit drie elkaar tangeerende cirkels. De middelpunten der cirkels, ook zoo deze elkander snijden, maken in ieder geval een gelijkzijdigen driehoek uit; het bekende zinnebeeld der H. Drieëenheid.

Naast het drieblad — dat ook in den top aller onderverdeelingen van de gotische vensters voorkomt, maar dan van onderen niet gesloten komt ook menigmaal het vierblad voor. Is de roos of poly-lobe, de Schoonheid en de Vreugde, zou dit dan niet hetzij de vier kardinale deugden, die ook met de vier Evangelie-zinnebeelden in verband worden gebracht, hetzij de H. Sophia, met hare dochters Fides, Spes en Charitas voorstellen? Zoo veel schijnt zeker, dat in de XIII eeuw de Deugd bij uitnemendheid een wapen voerde met vier rozen.

Er ware nog veel bij te voegen — onder anderen ook over de toegemuurde Heilige Deur der vier Romeinsche hoofdbasilieken, over de ikonologische stoffeering der kerk, over vele plechtigheden, die er in verricht worden — over enkele deelen, als de torentrappen, de choorstallen met bisschopszetel in het midden, waardoor de uitbouw, de apsis, aan het Priesterkoor ontstond, etc. Maar, zoo wij opnieuw beginnen, waar te eindigen!

„Van den opgang der Zonne tot den nedergang schijnt uit Sion de gedaante uwer schoonheid, o Heer!"

Van de ranke vensteren die Oostwaarts zijn, tot het stralend radvenster ten Westen verkondigt alles de diepte uwer geheimenissen, en predikt de vindingen uwer liefde!

Wie kan uw huis bezoeken, o Heer! en zal niet van zich zelven moeten getuigen, dat hij er den luister van bemind heeft! Wie zal niet met den Bisschop van Manden erkennen, „het Geloof heeft hier de grondslagen gelegd, de Hoop heeft de muren gebouwd, de Liefde heeft het werk voltooid?" De zin dezer deugden is aan de deelen zelven der kerk verbonden gebleven: hare hoogte is de moed, dat is de hoop der hemelsche belooning; hare wijdte is de ruime schoot der liefde.

Eene andere, niet minder ware, symboliek herkent het geloof in de grondslagen, in het gewelf de liefde, in den vloer de nederigheid, naar het woord van David: „mijne ziel is aan den vloer gehecht;" de deur is de gehoorzaamheid, die den nauwen weg der hemelsche heerlijkheid volgt. En DURANDUS, aan wien wij dit ontleenen, is niet de eerste, veel min de eenige, die dit leert. Zij, de H. Isidorus en Joh. Beleth halen zelfs symbolische kanons aan, die later verloren zijn geraakt.

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Ooit gehongerd?

Wat denkt u wel, neen, natuurlijk niet!

Ik wel.

'k Was 'n jaar of wat geleden op reis van St. Martin naar St. Eustatius.

Door bladstilte er 48 uren over gedaan, twee dagen en twee nachten.

En geen eten.

Nog geen kouwe aardappel.

Toen heb ik gehongerd.

's Nachts in het vier en veertigste uur kwam er wat bries.

Lag met kussen op rammelmaag, plat op 't dekje naar de sterren te turen.

Alles sliep, roergangertje incluis.

Toen brulde ik met grooten brul: stoomer!

Dat sloeg in als 'n torpedo.

Klaarwakker tuimelden ze aan dek, waar?!?!

Nergens; zeil je schuit!

En toetlippend-meesmuilend maakten ze hier 'n touwtje vast, en daar 'n touwtje los, gooiden 't roer om, en binnen 4 uur was ik thuis.

Hoogte van boterhammenstapel, die ik toen verorberde, daarover liever 'n groot langwerpig tafellaken.

Sedert dien tijd dagteekent mijn intens groot en breed meegevoel, met al wat honger lijdt.

Helaas, nu weer keus en keur te over, om dit pijnlijk gevoel bot te vieren.

Want hongeren doet weer met grooten honger, menig oude van dagen en kleine in nog prille jeugd op onze verre buitenposten.

Wat heelemaal niet te verwonderen is in deez' lamentabele tijden.

En toch 't gebrek zou niet zoo schrijnend nijpen, als de buitenlui die in stad geregeld geld verdienen, wat meer dachten aan vader en moeder in hun armzalig hutje tusschen de cactussen.

Er zijn uitzonderingen, natuurlijk, maar de meesten onder de jongeren zijn toch niet opgewassen tegen de verleiding van de stad, en heel wat van hun verdiensten verdwijnen in dien bodemloozen put van zingenot en twijfelachtig vermaak; wat altijd zoo geweest is, en wel altijd zoo zal blijven.

Daarom was ik blij, toen indertijd de bioscoop haar intree deed op Curaçao.

Snapt U dat verband niet?

Ik wel.

Dacht in mijn eenvoud, dat die film-afdraaierij 'n opvoedenden beschavenden invloed op ons nog zoo kinderlijk volk hebben zou, wat met 'n beetje goeden wil, o zoo gemakkelijk is.

Redeneerde zoo: akelig logisch is 't, dat onze zoo pas geëmancipeerde negerbevolking, ietwat in bonis door sjouwen op werf of kaai, nu zou laten „Trijntje en Wijntje" voor wat ze zijn, en hun onschuldige ontspanning voortaan zou zoeken in 't bolloogig kijken naar verstandig-leerzame of onschuldig-humoristische tafereelen op 't wit strak gespannen doek.

Wat 'n ontnuchtering!

Ze gingen er heen in groote drommen — en in zoover is mijn redeneering correct, — maar wat hun, voor hun zwaar verdiend goed geld, werd geboden, was ver beneden peil.

Wat hen in hun jeugd was ingeprent als verkeerd, als zonde, als mensch-onwaardig, zagen ze nu zoo vaak vergoelijkt, ja, soms verheerlijkt, en veel van wat hun altijd boven alles heilig was, bespottelijk gemaakt.

Is 't te verwonderen, dat, groote kinderen als ze nog zijn, die van 't in mekaar zetten van 'n film-opname niet de minste notie hebben, en alles wat hun op 't doek vertoond wordt als iets reëels, als 'n brok *waar* leven beschouwen, nu heelemaal de kluts kwijtraken?

En de lugubere consequenties blijven niet uit, want al meer en meer volgen helaas onze kleine luyden 't voorbeeld van vele onzer z. g. n. intellectueelen, en gaan met rassche schreden de passievolle ongebondenheid voort, op 't breede pad, dat onverbiddelijk ten verderve leidt naar lichaam en naar ziel.

Harde woorden, ja zeker, maar niettemin waar, o zoo waar!

Zijn wij Katholieken dan tegen theater of bioscoop?

Zet je hoed op, spring in 'n auto, en tuf naar pensionaat Welgelegen, naar gezellen-vereenigingen van Pietermaai en Otrabanda, naar 't fraterscollege en eindelijk met 'n vaartje om 't Schottegat naar het jongensweeshuis op Sta. Rosa, allemaal uitsluitend katholieke inrichtingen, en overal zal je 'n up-to-date tooneel vinden met scherm en coulissen en kisten vol costumes en pruiken.

O zoo Koos, trek nu zelf de conclusie maar!

Maar, waar we tegen zijn, is, dat theater en bioscoop zoo vaak misbruikt worden om de ondeugd te verheerlijken en de deugd belachelijk te maken.

Treurig is 't maar waar, dat overal, ook hier op Curaçao, 't peil der bioscopen zakt, en daarmede 't peil der moraliteit tot 't benedenmenschelijke.

Voor ieder die 'n beetje kijk heeft op 't wispelturige in onze moderne genotnajagerij, is 't duidelijk, dat 't tooneel zoo langer zoo meer verdrongen zal worden door 't goedkoopere en meer luchtig-mondain bioscoopvertoon.

Ik laat echter tooneel en theater voor wat 't is, om iets omtrent „the movies" aan te halen, wat mij bijzonder trof, in een onzer Amigoes van nog zoo heel lang niet geleden.

Daar lees ik:

„Door persoonlijk bezoek aan de bioscopen, heb ik me op de hoogte gesteld van den aard der bioscoop-

Ziehier eene proeve van de symboliek der Xe en XIe Eeuw, geschreven op een blad perkament, dat in de Bibliotheek van Bologne bewaard wordt, en afkomstig is uit eene abdij te St. Omaers:

Het fondament der kerk is het — Geloof,
De hoogte der kerk — de Hoop,
Hare breedte — de Liefde,
Hare lengte — de Volharding,
Hare zijden, — de Samenstemming en de Vrede,
Hare gevels, hare frontalen — de Rechtvaardigheid en de Waarheid,
Hare vensters — de woorden der Heiligen,
Hare vloer — de Nederigheid des harten,
Haar gewelf — het Eeuwige leven in den Hemel,
Hare zuilen — de goede Bisschoppen en Priesters.
De Tafel van Christus — het vlekkeloos leven, de volkomenheid,
De schoonheid der kerk is het voorbeeld van goede werken.

Al die dan van goeden wille zijn en goede werken willen plegen, mogen de schoonheid van Gods Huis gaan genieten!

De H. Linie.

Nieuwe Onderwijsverordening.

HOOFDSTUK VII.

Van het toezicht op het onderwijs.

§ 1. ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 111. 1. Het toezicht op het onderwijs in de kolonie wordt namens den Gouverneur uitgeoefend door een Inspecteur van het Onderwijs.

2. In dit toezicht wordt de Inspecteur van het Onderwijs op elk der eilanden ter zijde gestaan door eene Commissie van Onderwijs.

M. v. T. Centraal toezicht namens den Gouverneur acht ondergeteekende voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs even noodig als centrale leiding. Dit toezicht wordt opgedragen aan den Inspecteur van het Onderwijs, die daarin terzijde wordt gestaan door Commissiën van Onderwijs, een naam die beter naast Inspecteur van het Onderwijs past dan schoolcommissiën. Op dezelfde wijze is het toezicht in Suriname geregeld. Daar artikel 128 van het Regeeringsreglement voor de kolonie Curaçao het toezicht op de overige eilanden aan den Raad van Politie opdraagt, treedt dit lichaam op de overige eilanden als Commissie van Onderwijs op. Hoewel het wenschelijk geacht wordt, dat, vooral met het oog op het bepaalde in artikel 128 van het ontwerp, nog eenige leden aan die Commissiën van Onderwijs werden toegevoegd, zooals in de huidige verordening in het 2de lid van artikel 52 mogelijk gemaakt is, wordt zulks, als in strijd met artikel 128 van het Regeeringsreglement, achterwege gelaten.

§ 2. VAN DEN INSPECTEUR VAN HET ONDERWIJS.

Art. 112 1. De Inspecteur van het Onderwijs wordt door den Gouverneur benoemd, en legt in zijne handen den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin en gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen.

„Ik zweer (beloof) dat ik mijne betrekking naar behooren en getrouw zal waarnemen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!" („Dat beloof ik.")

2. Hij geniet behalve eene vaste jaarwedde, vergoeding van reis- en teerkosten uit de koloniale kas.

3. Hij bekleedt geene ambten en bedieningen zonder toestemming van den Gouverneur.

4. Hij woont in het stadsdistrict van Curaçao.

5. Van het bepaalde in het voorgaande lid kan de Gouverneur vrijstelling verleenen.

Art. 113. 1. Alle scholen in de kolonie, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds voor den Inspecteur van het Onderwijs toegankelijk en moeten op zijne aanvrage onverwijld worden geopend.

2. De hoofden der scholen en de overige onderwijzers, zoomede de besturen van de vereenigingen of instellingen, waaraan de scholen toebehooren, zijn gehouden hem de verlangde inlichtingen omtrent de school, het onderwijs, de leerlingen en de leerkrachten te geven.

3. Zij zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin de inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling en zoowel bij gelegenheid van het schoolbezoek als op andere tijdstippen.

4. Weigering in deze wordt gestraft met eene geldboete van 15 tot 25 gulden en gevangenisstraf van 1 tot 4 dagen, te zamen of afzonderlijk en bij herhaling telkens met eene geldboete van 30 tot 50 gulden en gevangenisstraf van vijf tot tien dagen, te zamen of afzonderlijk.

Art. 114. 1. De Inspecteur van het Onderwijs zorgt voordurend bekend te blijven met den toestand van het onderwijs in de kolonie, zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg mer de Commissiën van Onderwijs.

2. Hij oefent het hem opgedragen toezicht nauwlettend uit en waakt, dat de verordeningen op het onderwijs en de daarop betrekking hebbende besluiten, beschikkingen en voorschriften stipt worden nageleefd.

3. Hij is bevoegd van de overtredingen proces-verbaal op te maken.

4. Hij doet den Gouverneur de voorstellen, die hij in het belang van het onderwijs acht, en licht den Gouverneur voor omtrent alle onderwerpen, waarover zijn oordeel wordt gevraagd.

Art. 115. 1. De Inspecteur van het Onderwijs bezoekt:

a. de scholen in het stadsdistrict op het eiland Curaçao minstens zes malen 's jaars;

b. die in de buitendistricten van dat eiland minstens drie malen 's jaars.

c. die op de eilanden Aruba en Bonaire minstens eenmaal 's jaars;

d. die op de overige eilanden zoo mogelijk eenmaal 's jaars, doch minstens eenmaal elke twee jaar.

2. Van elk proces-verbaal van overtreding, opgemaakt ingevolge deze verordening, geeft hij onmiddelijk kennis aan den Gouverneur.

Art. 116 1. De Inspecteur van het onderwijs houdt aanteekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen, van het schoolverzuim en van den staat van het onderwijs op alle scholen in de kolonie.

2. Hij zorgt, dat bij de regeling der leeuren voor de schoolgaande kinderen gelegenheid gelaten wordt tot het ontvangen van godsdienstonderwijs.

3. Hij behartigt de belangen van de onderwijzers, bevordert hunne bijeenkomsten en woont die zooveel mogelijk bij.

Art. 117. Jaarlijks vóór den 10den Maart doet de Inspecteur van het Onderwijs den Gouverneur een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in de kolonie toekomen.

Memorie v. Toel. In tegenstelling met de verordening van 1907, die in hoofdzaak aangeeft, wat de Schoolcommissiën te doen hebben, terwijl de bevoegdheden en verplichtingen van den Schoolopziener, thans Inspecteur voor het Onderwijs, voor een groot deel in Afdeeling VII van het Besluit van 26|28 Augustus 1907 (P. B. No. 26) zijn omschreven, zijn in dit ontwerp naar het voorbeeld van de Nederlandsche wet op het lager onderwijs de bevoegdheden en verplichtingen van Inspecteur] en Commissiën van Onderwijs afzonderlijk omschreven.

Het aantal verplichte bezoeken aan de scholen op Curaçao is uitgebreid en de mogelijkheid van een jaarlijksch bezoek aan de Bovenwindsche eilanden opgenomen. De administratie blijft onder contrôle van den Inspecteur. Voor het algemeen verslag van den toestand van het onderwijs moet hij beschikken over de verslagen der hoofden van scholen en der Commissiën van Onderwijs, vandaar de regeling in de artikelen 66 en 122, 3de lid.

§ 3. VAN DE COMMISSIEN VAN ONDERWIJS.

Art. 118. 1. De Commissie van Onderwijs op Curaçao bestaat uit 9 leden, die door den Gouverneur worden benoemd.

2. Onderwijzers in actieven dienst, bestuurders van vereenigingen en instellingen waaraan scholen toebehooren, zijn van het lidmaatschap uitgesloten.

3. De leden zullen zooveel mogelijk zijn ouders van leerlingen van openbare en bijzondere scholen.

4. Aan het eind van elk kalenderjaar treedt een lid af.

5. De aftredende kan terstond worden herbenoemd.

6. Hij, die benoemd wordt ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip, waarop degene in wiens plaats hij benoemd is, moet aftreden.

7. De eerste rooster van aftreding wordt door het lot bepaald.

8. Jaarlijks kiest de Commissie uit haar midden een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris.

9. Deze keuze wordt den Gouverneur en den Inspecteur van het Onderwijs medegedeeld.

Art. 119. 1. De Commissie van Onderwijs op Curaçao splitst zich in sub-commissiën van drie leden, aan welke het bijzonder toezicht over een bepaald aantal scholen wordt opgedragen.

2. Zij regelt deze en hare verdere werkzaamheden bij huishoudelijk reglement, dat aan de goedkeuring van den Gouverneur wordt onderworpen.

3. De Commissie van Onderwijs op Curaçao vergadert ten minste eenmaal in elk kwartaal.

4. Buitengewone vergaderingen worden belegd door den voorzitter en moeten ook worden gehouden, telkens wanneer drie leden den wensch daartoe aan den voorzitter te kennen geven.

5. De Inspecteur van het Onderwijs heeft toegang tot alle vergaderingen der Commissie van Onderwijs op Curaçao en brengt een raadgevende stem uit.

Art. 120. De Commissie van Onderwijs op de andere eilanden is de Raad van Politie, ingevolge artikel 128 van het Regeerinsreglement.

Mem. van Toelichting. Hierbij wordt de Commissie van Onderwijs voor Curaçao geregeld. Het aantal leden wordt uitgebreid tot negen, waardoor splitsing in drie gelijke subcommissiën gemakkelijker wordt. Deze splitsing is voorgeschreven, omdat zij in de practijk reeds jaren is toegepast, daar bezoeken der scholen door de geheele commissie zelfs in het stadsdistrict wegens de beroeps- of ambtsbezigheden der leden tot de zeldzaamheden behooren. De voorgestelde regeling sluit niet uit, dat de leden persoonlijk de overige scholen bezoeken. Teneinde steeds te kunnen beschikken over het advies van den Inspecteur van het Onderwijs, heeft deze toegang tot alle vergaderingen van de Commissie van Onderwijs met raadgevende stem.

Naar de meening van ondergeteekende moeten onderwijzers in actieven dienst en bestuurders van vereenigingen of instellingen, waaraan scholen toebehooren, van het lidmaatschap buitengesloten worden en zullen zooveel mogelijk ouders van leerlingen van openbare en bijzondere scholen tot leden benoemd worden, eensdeels om voeling met de ouders te houden, anderdeels met het oog op artikel 128.

Art. 121. 1. De Commissiën van Onderwijs houden een nauwkeurig toezicht op alle openbare scholen op haar eiland en zorgen, dat de verordeningen en de daarop betrekking hebbende besluiten, beschikkingen en voorschriften stipt worden nageleefd.

2. De leden van de Commissie zijn bevoegd zoowel gezamenlijk als afzonderlijk proces-verbaal van de overtredingen op te maken.

3. Van elk proces-verbaal van overtreding, opgemaakt ingevolge de verordening, geven de Commissiën van Onderwijs kennis aan den Inspecteur van het Onderwijs.

4. De Commissiën van Onderwijs verleenen den onderwijzers, die hare voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijveren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te behartigen.

5. Zij treden daartoe in overleg met den Inspecteur van het Onderwijs.

6. Zij geven aan den Gouverneur en den Inspecteur van het Onderwijs de inlichtigen, welke deze mochten verlangen.

Art. 122. 1. De Commissiën van Onderwijs bezoeken, hetzij in haar geheel, hetzij in subcommissiën, de scholen op haar eiland zoo dikwijls zij dit noodig achten, doch ten minste éénmaal 's jaars.

2. Omtrent deze bezoeken, alsmede die van de leden der Commissiën van Onderwijs afzonderlijk en de verstrekken inlichtingen, geldt het bepaalde van artikel 113.

3. De Commissiën van Onderwijs zenden jaarlijks vóór 10 Februari een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs op haar eiland aan den Gouverneur en af schrift daarvan aan den Inspecteur van het onderwijs.

4. Dit afschrift gaat vergezeld van een exemplaar van de verslagen der hoofden van scholen, bedoeld in art. 66.

Art. 123. Het huishoudelijk reglement, bedoeld in art. 119, moet o. m. bepalingen inhouden omtrent de openbare en besloten vergaderingen, omtrent het aantal leden, dat aanwezig moet zijn om besluiten te kunnen nemen, welke bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige leden worden genomen.

Ingezonden.

Bonaire, 17 Febr. '18.

Zeereerw. Heer Redacteur,

Beleefdelijk verzoek ik U een klein plaatsje om het volgende onder de algemeene aandacht te brengen:

De zeer actieve, hier algemeen geachte Dokter CH. J. SAMSON is door het Hof van Curaçao gedagvaard om aldaar als deskundige te verschijnen den 19en Februari.

Op dien datum zal een eenvoudig zaakje van een snijpartij in behandeling komen.

Om tijdig aanwezig te zijn is de Dokter hedenmorgen 9 uur van hier met de *Dollar* vertrokken.

En zoo blijft Bonaire met meer dan 6000 bewoners zonder dokter achter.

Op het oogenblik heeft de geachte Heer M. N. Boom een zoontje ziek, dat dagelijks medische hulp vereischt.

Gisteren is er aan boord der Venezolaansche Goelet *Bella*, eigendom van den Heer LUCIEN NICOLAAS, een ongeluk gebeurd. Een lid der bemanning is op verschillende plaatsen gewond, werd eerst naar het Hospitaal en later per auto naar zijn huis vervoerd.

Deze man zal ook den dokter wel noodig hebben.

Blijven nog onvermeld de talrijke zieken, die dagelijks den dokter consulteeren, of door hem bezocht worden.

Wat moeten we hier nu doen; als dezer dagen iemand ernstig ziek wordt? Of als er een ongeluk gebeurt? Wat moet de gezaghebber doen, als gedurende de afwezigheid van den Dokter er een bark uit den vreemde hier binnenkomt?

Z. H. E. G. kan moeilijk anders doen, dan de passagiers aan wal laten komen, om de eenvoudige reden, dat hij geen ziektegeval kan vaststellen. Quarantaine kan slechts voorgeschreven worden, als er gevaar voor besmetting bestaat. Maar wie zal dat nu uitmaken?

Op deze wijze kan ons eiland besmet worden met van elders ingevoerde ziekte.

Mijnheer de Redacteur, wordt nu weer niet opnieuw bewezen, dat één Dokter voor Bonaire te weinig is?

Met oprechten dank voor de verleende plaatsruimte,

Uw dw. dr.
Een vriend van Bonaire.

Naschrift van de redactie.

De goede gang van zaken bij het Gerecht is zeker niet van minder belang dan de goede verzorging der zieken.

We veroorloven ons echter de vraag, of het wel zoo absoluut noodzakelijk is, dat de Dokter *persoonlijk* op de Zitting van het Hof verschijnt. Kan de zaak van het Gerecht niet voldoende gediend worden door een schriftelijke verklaring van den Geneesheer? Zoo dit mogelijk is, zouden wij den eenigen Dokter van een eiland voortaan wel gaarne vrijgesteld zien van een reis naar Curaçao.

DE OORLOG.

Hopeloos is de verwarring in Rusland. De binnenlandsche oorlog is nu algemeen. De *Bolshewiki* beschikken over een sterke troepenmacht en raken aan alle kanten slaags, ook met de Duitschers, daar de wapenstilstand geëindigd is zonder dat de vrede werd geteekend. Nieuwe onderhandelingen schijnen echter weer begonnen te zijn, daar men weer leest van nieuwe vredesvoorstellen, waarbij de Bolshewiki 4 milliard dollar oorlogsschatting zouden betalen en eenige provincies aan Duitschland afstaan.

Koerland, Lyfland en Lithauen snakken naar de komst der Duitschers. Voor de zooveelste maal worden die arme landen onder den voet gehaald gedurende den oorlog. Woeste horden zwerven er nu rond, die alles plunderen. Als Duitschland die streken niet spoedig militair bezet, zullen de weerlooze bewoners allen van gebrek omkomen.

Over het verloop van den strijd tusschen de *Bolshewiki* en de Ukraniërs, de Kozakken en de Polen loopen de berichten uiteen en spreken ten deele elkander tegen. Ruw wordt er gevochten, dat is zeker, maar wie er nu eigenlijk overwinnaar is, schijnt men nog niet te weten.

De Amerikaansche troepen komen geregeld in Frankrijk aan. De voorbereiding voor den grooten Voorjaarsslag is algemeen. Groot is de opwinding aan beide zijden. Men is bang voor elkaar, zeer goed begrijpend, dat heel veel van dit eerste samentreffen zal afhangen, wat de algemeene opinie betreft. Aan den kant der Verbondenen wil men, gesteund door Amerika, nog een bodje wagen.

Valt dit nu tegen, ja, dan zal de algemeene opinie, dat men uit moet scheiden met vechten, wel de overhand krijgen. Maar bij de Duitschers dito dito. Als daar de slag

---

voorstellingen.

Ik heb me gruwelijk geërgerd en bedroefd over het kwaad dat ik daar aanschouwde."

Nu geef ik U toch te raden, wie deze lang niet malsche woorden gesproken heeft.

Natuurlijk een of andere fanatieke ultramontaan!

Neen, toch niet, U vergist U.

Dan toch zeker zoo'n stijve antirevolutionair.

Neen, ook niet, alweer abuis.

Geeft U 't op? All right!

Heb de eer U voor te stellen mr. Tellegen, burgemeester van Amsterdam, vrijzinnig democraat, als de zegeman van dit vernietigend vonnis.

't Kan kwalijk sterker uitgedrukt worden.

En zoo officiëel mogelijk, in volle gemeenteraad uitte hij deez' bittere klacht.

Zonder verzachtende omstandigheden noemt hij 't gewoonweg *kwaad* wat hij moest aanschouwen, en daarover heeft hij zich niet alleen geërgerd en bedroefd, maar *gruwelijk*, wat wel 't toppunt is.

Zoolets had ik eens moeten pennen, wat zou ik weer gescholden zijn voor 'n domper, en 'n achterling, die ons volk geen pretje gunt.

Scheid nu mr. Tellegen maar uit, als ge consequent wilt blijven.

Nu zou 't mij heelemaal geen moeite kosten om U 'n heele waschlijst van zulke veroordeelende kritieken over dat chapiter aan te bieden.

Zoo zegt b.v. de collega van onzen commandant Appel, de chef van politie te Christiania, „dat de jeugdige misdadigers in dezelfde mate toenemen als de bioscopen.

Van de films zijn er 70% *slecht*, eenigen goed en de rest op 't kantje af." (sic!)

Nog meer? Neen genoeg! Commentaar, dunkt me, overbodig.

Wat ik dan toch eigenlijk wil?

Met de bioscoop in zee?

Menschlief, ik word er koud van, neen hoor! leven en laten leven, maar intusschen blijft het dure plicht partij te trekken van deez' ingenieuse uitvinding, opdat ze strekke tot heil, en niet tot verderf van volk en maatschappij.

Is dat te veel gevraagd?

De eerste stap op den goeden weg is reeds gezet, contrôle-commissie voor kinder-films is benoemd, en naar ik hoo reeds in volle actie. „Dankbaar maar niet voldaan," om eens deez' uitdrukking te gebruiken, die men uit den treure kan hooren debiteeren in onze roemruchtige raadsvergadering.

Waarom niet voldaan? Omdat 't half werk blijft, zoo men niet 'n gedecideerde stap verder zet, m.a.w. ALLE films onder contrôle zet zonder uitzondering.

Dat is, geloof me, 'n onafwijsbare eisch van sociale christelijke naastenliefde en rechtvaardigheid. Benoeming van contrôle-commissie op kinderfilms is geschied, *nadat* zulks op 't program geplaatst was van de V. V. B. G. Z.

Of dat nu is, „post hoc ergo propter hoc" ik en weet 't niet, en 't komt er ook niet op aan, ofschoon ik slechts kort te voren in mijn onder-de-streep-gecauseer, nog zoo sterk mogelijk heb aangedrongen om toch in hemelsnaam spoedig zoo'n commissie in mekaar te zetten, om aan de onrustbarend toenemende verwildering van onze jeugd, ietwat paal en perk te stellen.

Met mijn stadgenoot Tollens, reken ik „d'uitslag niet, maar tel 't doel alleen."

Ze is er, dat is mij genoeg!

Zou ik nu in alle bescheidenheid aan een der leden van die geachte vereeniging mogen verzoeken, op e. v. vergadering 't woord te vragen, op te staan, te kuchen en dan met 't ongeveer volgend voorstel voor den dag te komen: „'t daar heen te willen leiden, dat bij bevoegde autoriteiten met allen eerbied wordt aangedrongen, om ook 'n commissie van contrôle daar te stellen voor *alle* films zonder onderscheid, die in onze koloniale bioscopen zullen vertoond worden."

Ben er zeker van, dat met vlag en wimpel, met algemeene stemmen, dit voorstel zal worden aangenomen.

Dat 't dames-comité, branche van deez' vereeniging, geheel en al met zulk 'n voorstel accoord zal gaan, is dunkt me, buiten kijf. 't Is immers geheel in de lijn van hun edel onbaatzuchtig streven.

'n Vrouwenhart is altijd gevoeliger, meer geneigd en ook meer bekwaam hulp te bieden aan hen die in nood verkeeren, dan de heeren der schepping.

En groot is de nood, in casu de langzaam maar zekere moreele inzinking van ons volk, waartoe ook voor 'n groot deel, de ongebreidelde bioscoop, zooals ze nu is, 't hare toe bijdraagt.

'n Film kan 'n wereld van goed, maar ook 'n wereld van kwaad doen, dat zal geloof ik vriend en vijand met mij eens zijn.

Mocht daarom deez' jonge, hardwerkende V. V. B. G. Z. met annex damescomité zoo gelukkig zijn, om binnenkort in hare annalen te kunnen boekstaven, dat door haar bemiddeling alle films zonder uitzondering onder contrôle staan, dan zou ze daardoor alleen reeds, aanspraak maken op sympathie en dankbaarheid van geheel onze weldenkende bevolking.

Slamat!

JAN. PAUL.

San Willibrordo

18 Febr. 1918.

niet schitterend gewonnen wordt, zal de publieke opinie niet bevredigd zijn en zullen de Al-Duitschers bakzeil moeten halen. Kwam er nu maar spoedig een eind aan!

Berichten uit de Kolonie.

Schoolbezoek.

Z. D. H. Mgr. M. VUYLSTEKE heeft Donderdag en Vrijdag een bezoek gebracht aan de St. Vincentiusschool en het St. Thomas College.

Levensmiddelenvoorziening.

De HEG. Heer Gouverneur heeft laten bekend maken, dat de voorraad tarwemeel op Curaçao zeer gering is. Daar het nog geheel onzeker is, wanneer nieuwe aanvoer zal plaats hebben, maant ZHEG. de ingezetenen dringend aan uiterst zuinig te zijn in het gebruik van brood, en andere uit tarwemeel bereide levensmiddelen.

Men vervange, zooveel mogelijk, bij zijnen maaltijd het tarwebrood door het Curaçaosche *funchi* of andere uit maïsmeel bereide spijzen en schaffe het gebruik van koek en taart, en andere uit tarwemeel gebakken lekkernijen voorloopig geheel af.

De Gouverneur wijst er op, dat slechts bij de uiterste zuinigheid in het gebruik van tarwemeel van rijk en arm het mogelijk zal zijn, geheel gebrek aan tarwemeel nog te voorkomen.

Van af het begin dezer week werden door het Gouvernement de noodige maatregelen getroffen om aan de zieken het gebruik van tarwebrood te verzekeren.

Nog altijd worden een 360 zakken tarwe van Amerika verwacht, die sinds lang besteld zijn, maar waaromtrent niets naders meer werd vernomen.

Donderdag ontving de Gouverneur telegrafisch bericht, dat voorloopig de uitvoer van maïs- en tarwemeel, scheepsbeschuit, boter en suiker door de Amerikaansche Regeering verboden is. Misschien, dat vandaag nog een bezending is aangekomen, die vóór het uitvaardigen van het verbod verzonden is, overigens zijn we aangewezen op de levensmiddelen, die van de Kust en de omliggende Republieken kunnen worden aangevoerd.

Het Koloniaal Bestuur is in deze diligent en doet het mogelijke om gebrek aan voedsel te voorkomen.

De ons omringende landen zijn rijk aan landbouwproducten. Gebrek zullen we zoo gauw niet lijden, wel het gemis voelen van een of ander artikel, waaraan we tot dusverre gewoon waren.

Gewoonte is een tweede natuur.

Niet gemakkelijk zullen zij, die gewend zijn brood te eten, hun Hollandsche gewoonte afleggen.

Het valt ook geenszins te ontkennen, dat brood een smakelijk, voedzaam, goedkoop en gemakkelijk te bereiden voedingsmiddel is.

In groote gestichten is het bijna niet doenlijk daar een even goedkoop en even goed equivalent voor in de plaats te stellen.

Of men aan honderd menschen brood verschaft, of *funchi* geeft een groot verschil in uitgaven, en vooral in werkzaamheden.

Toch zal er iets op gevonden moeten worden!

Waar niet is, daar verliest zelfs de Koning zijn recht.

Daarom zouden we een beroep willen doen op de Heeren Bakkers.

In Amerika bestaat een groot-industrie van maïsvoedingsartikelen.

Die maïsbroodjes ziet men overal. Ze zijn daar langzamerhand ingeburgerd. Men kan er niet meer buiten.

Wat men daar doet uit weelde, kunnen we hier gerust doen uit gebrek. We blijven dan van onzen tijd en gaan met de nieuwste mode mee.

Dat het maïsbroodje er zoo goed inging, is een bewijs, dat het ook goed en smakelijk is.

Laten de Heeren Bakkers het hier ook eens beproeven. Dat zal wel gaan!

Voor hen, die zich toch niet heelemaal los kunnen maken van hun Hollandsche boterham, zouden we een mengsel van maïs met tarwemeel aanbevelen. Dat lijkt ten minste nog op brood en is zeker niet minder voedzaam.

Het zuivere wittebrood zouden we dan uitsluitend voor zieken willen bewaard zien, *op attest van den Geneesheer verkrijgbaar gesteld.*

De Openbare Gezondheidsdienst zal wel een wakend oog willen houden, dat niets, wat schadelijk voor de gezondheid is, te koop geboden wordt.

Koloniaal Verslag.

Mededeelingen van Algemeenen Aard.

§ 1. *Algemeene toestand.* Rust en orde werden niet verstoord.

In verband met het aanhouden van den oorlogstoestand in Europa, zijn de volgende in het verslag van 1915 in hoofdstuk B, onder 2o., 3o., 4o. en 5o. vermelde maatregelen in stand gehouden, n.l.:

a verbod van verzending door middel van den kustpost voor draadlooze telegrafie op Curaçao van telegrammen in overeengekomen en in cijferschrift;

b. vergrooting van het bankbiljettenkapitaal der Curaçaosche bank en tijdelijke opschorting van de inwisseling dier biljetten;

c. verbod van den uitvoer van steenkolen en levensmiddelen, en

d. voorschriften ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren.

§ 2. *Economische toestand.* Niettegenstaande de bijzondere omstandigheden, die, tengevolge van den Europeeschen oorlog, op verschillend gebied — doch vooral op dat van handel en scheepvaart — over de geheele wereld heerschten, in vele opzichten ook op den economischen toestand der kolonie een nadeeligen terugslag bleven uitoefenen, kan toch gewezen worden op toenemende bedrijvigheid op ander gebied — dat der nijverheid, — in die mate zelfs dat het verslagjaar, inzonderheid voor het hoofdeiland, gunstig afsteekt bij de reeks slechte jaren, die de kolonie gedurende het laatste tiental jaren heeft doorgemaakt.

Bij de voorbereidende werkzaamheden voor de oprichting van eene petroleum-raffinaderij op het eiland Curaçao, waarvan reeds in het vorig verslag melding is gemaakt, vonden ook in 1916 zeer vele handen werk. Die werkzaamheden zijn intusschen in die mate gevorderd, dat de onderneming, welke door de op 1 Januari 1917 tot stand gekomen „Curaçaosche Petroleum Maatschappij" gedreven wordt, reeds in de eerste helft van dat jaar een aanvang met haar bedrijf heeft kunnen maken.

Ofschoon de uitvoer van phosphorzure kalk zeer gedrukt werd door het algemeen heerschend gebrek aan scheepsruimte, heeft de „Mijnmaatschappij Curaçao", door de voortzetting van de ontginning der genoemde delfstof op groote schaal, geregeld aan zeer velen werk verschaft.

De regen viel vroeg in. Daardoor kwam ook op het land meer leven en beweging. De oogst van late gewassen is tengevolge van plagen van allerlei aard wel niet zoo goed uitgevallen als verwacht had mogen worden, maar de vroege gewassen hadden reeds voor hen, die zich meer uitsluitend op den landbouw toeleggen, verdiensten opgeleverd. Vroege maïs, peul- en rankvruchten deden toch goede prijzen en maakten bij voorbaat gedeeltelijke of volkomen mislukkingen van late gewassen goed.

Tengevolge van den door die omstandigheden verbeterden economischen toestand nam de koopkracht der bevolking toe, hetgeen ook den handelstand ten goede gekomen is. Tot bevordering van het vertier op het hoofdeiland heeft voorts medegewerkt de vestiging aldaar van verscheidene vreemdelingen en van een aantal goed bezoldigde ambtenaren in dienst van nieuwe ondernemingen. Die omstandigheden, voorts de als gevolg daarvan toegenomen vraag naar verbruikartikelen, en de voortdurende stijging van de prijzen daarvan en in het algemeen ook van al hetgeen uit het buitenland wordt aangevoerd hebben echter den levensstandaard belangrijk verhoogd, tengevolge waarvan alle arbeidsloonen zijn gestegen. In verband met dien, voor de arbeidersbevolking gunstigen toestand behoefden slechts weinigen naar het buitenland te trekken om er werk te zoeken.

PROGRAMMA.

Muziekuitvoering.

1. Schützen-Major Marsch F. Hannush
2. Illusion Ouverture Zieglu
3. Câline Valse E Penauille
4. De Vliegende Hollander fant. 1e uitv. R. Wagner
5. Historiette d'Antano L. de Scheppen
6. Ein Walzertraum Potpourri O. Strâas
7. Maria Gertrudis Danza Maldonado
8. Le Gai Brodein P. E. Buffet

Zondagavond om 7.30 Overzijde.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Justina Allee, E. Alvarez, M. G. Arampe, Eloiza Beltran, F. Blume, A. Cameron, A. de Cáseres, Simon Cattia, Gelles K. de Waardt, M. E. Elnaar, Catalina Faneylan, Elisabeth Ferere, Elisabeth Ferere, Ricardo Hart, Juliana Inesta, S Maria Lawender, Pablo Lopez, Paula Lopez, Asintu Martijn, Reini Martines, Nicolina Offerman, Ridelf Overman, E. Th. Palm, Johanes Pietersz, Victor M. Peleto, Meregildo Salomon, Zuliana Schoop, Maria Steba, Rosa Maysonet, Federico Walter, Thomas Petro Wanga, Johanes Bernardo Warros, Izaak Wetterfoort, Ana Will.

Officieele berichten.

De Gouvernements-beschikking, waarbij de geneeskundige L. C. J. Nunes van St. Martin naar Aruba en de geneeskundige G. R. Hopkins van Aruba naar St. Martin overgeplaatst werden, is ingetrokken.

Mej. Olive H. Simmons is aangesteld tot tijdelijke hoofdvlechtster aan den aan de openbare school te Bottom op Saba te openen vlechtcursus.

Mej. A. A. Ecker en Mej. J. Statius Muller, beiden in het bezit van de akte als onderwijzeres 3de klasse, zijn tijdelijk werkzaam gesteld aan de Emmaschool alhier.

Aan de postbeambte op St. Eustatius Mej. A. Johnson is tot herstel van gezondheid vier weken verlof verleend.

Aan den Heer F. A. Simmons, onderwijzer in de zeevaartkunde op Saba, tijdelijk ambtenaar van het openbaar Ministerie bij het kantongerecht, notaris, hypotheekbewaarder, adjunct-ijker, roofmeester, postbeambte en klerk van den ontvanger aldaar, is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

De heer W. D. Vanterpool is belast met het geven van onderwijs in den zeevaartcursus op Saba, en de heer S. A. Simmons is belast met de andere functies van den heer F. A. Simmons.

Dankbetuiging.

Van den Heer J. P. G. ECKER ontvangen het jaarverslag der *Banco de la Mutualidad.*

Van den Heer DAVID CAPRILES een reclame-kalender van de *Singer* naaimachines.

No. 24 van *America Latina.*

BURGERLIJKE STAND.

Aruba.

GEBOORTEN.

	mannel.	vr. gesl.	in echt.	b. echt.
October	22	21	33	10
November	13	18	19	12
December	16	17	16	17
Totaal	51	56	68	39

Totaal geboorten:	4e kw.	107	in echt 4e kw.	68	b. echt 4e kw.	39
	3e „	102	3e „	71	3e „	31
	2e „	71	2e „	53	2e „	18
	1e „	81	1e „	62	1e „	19

Aantal geboorten in 1917 361 in echt 254 buiten echt 107

STERFGEVALLEN.

	mannel.	vr. gesl.	Levenloos in echt	b. echt.
October	7	1	0	1
November	1	6	0	2
December	3	3	0	2
Totaal	11	10	0	5

Totaal sterfgev.	4e kwartaal	21	levenl. in echt 4e kw.	0	b. echt 4e kw.	5
	3e „	16	3e „	0	3e „	2
	2e „	21	2e „	3	2e „	0
	1e „	36	1e „	0	1e „	0

Sterfgevallen in 1917 94 levenloos in echt 3 buiten echt 7

Totaal sterfgevallen in 1917 is 104.

Huwelijken.

October 2
November 6
December 2

Totaal 10 Huwelijken 4e kw.
22 „ 3e kw.
13 „ 2e kw.
5 „ 1e kw.

50 huwelijken in den loop van 1917.

De bevolking van Aruba is verleden jaar vooruitgegaan met 257 zielen. Verleden jaar was deze toename 373; toen was het getal geboorten 112 hooger, dat der sterfgevallen tamelijk wel gelijk aan 't totaal van dit jaar, het aantal huwelijken echter weer 9 hooger. Voor Aruba behoort 1917 tot de middelmatige jaren.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Jan. 1918.

	Geboorten. M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Overleden. M. gesl.	Vr. gesl.	Aangegeven. Levenl. in echt	b. echt	H.
Stadsdistrict	24	23	24	23	19	21	3	2	6
2e. district	12	10	16	6	4	5	0	0	1
3e. district	20	11	19	12	3	5	0	2	2
4e. district	2	5	3	4	0	1	0	0	0
5e. district	8	9	7	10	4	0	0	2	3
Totaal	66	58	69	55	30	32	3	6	12

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 22 Febr. 1918.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f	0,80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.07½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	
id. per KG. 2e kw.	„	
HUIDEN per K.G.	„	1.00
GEITENVELLEN per K.G.	„	1.00
WOL per K.G.	„	0.50
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.50
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa)	„	
Kwaliteit No. 1 per dozijn		3.50
„ „ 1 (gebleekt) „	„	3.62½
„ „ 2 „ „	„	4.50
„ „ 3 „	„	6.12
„ „ 3 „ „	„	6.80
„ „ 4 „ „	„	7
„ „ 5 „ „ OLA	„	6,20
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	7.20
„ „ 9 „ „	„	12.00
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	12
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ 1 van 25 c.M. of minder		
STROOHOEDEN (latal):		f.
Kwaliteit X per dozijn		f1,12½
Kwaliteit X X per dozijn		f1,87½

HAVEN-NIEUWS

VAN 16 FEB — 2 MRT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Vulcanus	Breman	20 Jan	Colón	? Feb	Suriname
Pr Willem I	G J de Bruyn	13 Feb	New York	19	New York
P d Nederlanden	N d Boer	15 „	New York	22	Suriname
Philadelphia	G W Goodman	26 „	La Guayra	20	New York
Merida	A Johanson	20 „	Maracaibo	21	Maracaibo
Zulia	S S Morris	20	New York	23	Maracaibo
Merida	A Johanson	24 „	Maracaibo	24	La Guayra
Merida	A Johanson	27 „	La Guayra	28	Maracaibo
Zulia	S S Morris	28 „	Maracaibo	28	New York
Caracas	H Hichborn	27	New York	28	La Guayra
Samson	Fonse	8 Febr	Maracaibo	12 Febr	Maracaibo
Don Alberto	Arvelo	22 Jan	Aruba	16	Maracaibo
Juno	Draaier	7 Jan	Jamaica	?	Amsterdam
Montserrat	Jose Pater	26 Febr	Colon	25	Barcelona
Stavangeren	Lövick	22	Tucacas	22	New-York

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Alix V	15 Febr	Maracaibo	*Hirondelle H*	16 Febr	Maracaibo
Estelle H	15	Aruba	*M. Leoncita H*	16	Aruba
Princess of Avona	18	Lamar	*Sa Maria*	16	Rio Hacha
Carolina D	18	Bonaire	*Sirena*	17	Maracaibo
Camia H	19	Maracaibo	*Electra*	17	Maracaibo
Virginia H	19	Vela de Coro	*Perla D'Ozama*	19	St. Domingo
Maria D	20	S. Domingo	*Felicidad*	19	Maracaibo
Nestor H	20	Maracaibo	*Estelle*	20	Isl Barlov
Rafael H	20	Aruba	*Maria H*	20	Maracaibo
Carlota H	20	Maracaibo	*Alix V*	22	Vela de Coro
Frieda H	21	Maracaibo			
Meda H	22	Bonaire			
Joa. Nestor C	22	Rio Hacha			

Nederland.

Een plechtige plechtigheid met een ordinair slot.

Den Haag 12 December 1917, 12 uur. 't Was heden de dag, waarop de Grondwetsherziening plechtig werd afgekondigd. In Hoogen Raad, Gerechtshoven en arrondissementsrechtbanken en van de pui van de Raadhuizen, werd den volke kond gedaan van de veranderingen in 's lands voornaamste wet. 't Zou een historisch oogenblik zijn, als de geschiedenis thans niet in 't teeken van den oorlog stond en de menschen tijd hadden aan de grondwet te denken. Het Bijzonder onderwijs heeft nog wel de aandacht, omdat er nu kans is van een drukkende zorg bevrijd te worden, maar wie maalt er om het komende algemeen kiesrecht. Alleen de kopstukken der S. D. A. P. trachtten hen zaakje tot het eind toe warm te houden en het „Volk" heeft zich dan ook ter dege geweerd om de menschen voor de plechtigheid bij elkaar te trommelen. Ze moesten in groote drommen het historisch oogenblik „opluisteren."

Al te schitterend is dat niet gelukt.

Als men in aanmerking neemt, dat de minste slagersslungel door een relletje uit te lokken honderden wandelaars kan doen stand houden, als men dan verder acht geeft op de geforceerde actie van het „Volk" dan valt er niet te roemen op de drommen, die bij de plechtigheid tegenwoordig waren. Althans hier in Den Haag.

Op de pui van het Stadhuis.

't Speelde twaalf uur. Eenige honderden menschen belegerden de pui van het stadhuis, die door bereden politie was afgezet.

Op het bordes schilderden een paar politieke persoonlijkheden, onder wie Dh. Troelstra en eenige journalisten.

Bij den eersten slag van twaalven arriveerde een hooge hoed, die een kussen droeg en op de balustrade neerlei. Aanstonds volgden meer plechtig aangedane persoonlijkheden: de burgemeester, de wethouders en de Gemeentesecretaris, terwijl een groot aantal Gemeenteraadsleden zich achter het dagelijksch bestuur schaarden; de hoofdcommissaris van politie eveneens plaats nemende op 't bordes.

De voorlezing van het Koninklijk Besluit betreffende de plechtige afkondiging geschiedde door den Gemeentesecretaris jhr. mr. van Reenen.

Er was natuurlijk niets van te verstaan; men zag alleen de lippen bewegen.

De menigte juichte de afkondiging toe en daarmee was de plechtigheid in vijf minuten geeindigd, zoo niet ...... Dh. Troelstra voor een slot van de allerordinairste soort gezorgd had.

Aanstonds, nadat de secretaris had uitgesproken, vloog de woordvoerder der S. D. A. P. naar diens plaats, zenuwachtigbleek begon hij de menigte, of liever zijn mannetjes, toe te spreken. Want ook hier weer gaf hij blijk, zich niet te kunnen verheffen tot het algemeen belang, maar te blijven in de lagere sferen van enghartige partijpolitiek.

Hij herinnerde onder hevig armgezwaai aan den strijd voor het kiesrecht, die natuurlijk alleen door de socialisten goed gestreden was.

Het algemeen kiesrecht is „een zwaard," dat de arbeiders moeten hanteeren om zich vrij te vechten onder de beproefde leiding der S. D. A. P. Enfin, de gewone socialistische poespas, die door de partijgenooten met gejuich werd genoten, maar door anderen meesmuilend werd aangehoord.

„Wat een kouwe drukte", hoorden we ten minste een werkman zeggen.

Als het gewoonste straatrelletje werd de plechtigheid door eenige socialisten gesloten met den internationalen deun.

't Is jammer, dat op die minne manier het beetje plechtige, dat aan zulke afkondigingen eigen is, nog moest bedorven worden. De Sociaal-Democraten zijn voor geen kleintje vervaard, maar het was toch wel wat heel sterk, dat zij op deze manier, precies alsof het er zoo bij hoorde, de officiëele afkondiging in de war durfden sturen. 't Was voor velen een raadsel, waarom de malle vertooning niet belet werd. De burgemeester duldt in dezen tijd geen politieke reclamemaking op straat.

Hier werd echter van af het Stadhuis de socialistische wijsheid verkondigd, onder bescherming der politie te paard......

Of Dh. Troelstra zich voelde!

't Was jammer van de plechtigheid, die zoo in 't water moest vallen.

De Residentiebode.

Buitenland.

De Pauselijke Kerstrede.

Uit Rome wordt d.d. 24 Dec. aan de *Maasbode* geseind:

Z. H. de Paus ontving heden het college van Kardinalen om hun Kerstwenschen, welke door Kardinaal Vannutelli voorgelezen werden, in ontvangst te nemen.

De Paus antwoordde:

U, heer Kardinaal en al uw zeer eminente collega's, wien even welsprekende als gezagvolle woordvoerder gij zijt, zijn Wij dankbaar voor den troost, welken de woorden, waarin gij Ons de wenschen van het H. College bij gelegenheid van het verheven Kerstfeest aangeboden hebt, Ons gegeven hebben.

Voortaan gewend en door de Goddelijke Voorzienigheid voorbestemd om zelfs de vreugden van de meest innige plechtigheden door droefheid te zien verzomberd, bereidden Wij Ons voor, om de verzuchtingen van den Vader en de smartkreten van den Herder te herhalen, nu Wij ten vierden male in oorlogstijd den jaardag van Kerstmis, den geboortedag van Onzen Heer Jezus Christus, vieren.

O, hoeveel zielen zijn nog in de smart van het heden gedompeld, hoevelen in de onzekerheid en den angst voor morgen.

Aangesteld als herder der kudde, welke slechts een huurling aan de menschenslachting ten prooi zou kunnen laten, gevoelden Wij evenals Paulus een vlijmende smart, wijl de pogingen, door Ons aangewend om de volkeren te verzoenen, vruchteloos bleven. En een bijzondere droefheid gevoelden Wij zoo al niet wijl Wij de voldoening van het welslagen moesten missen, dan toch minstens het uitstel van de rust der naties, toen de uitnoodiging, door Ons tot de hoofden der oorlogvoerende volkeren gericht, ijdel bleef.

Van de gestoelten, vanwaar met het meeste gezag gesproken wordt, had men eenige der voornaamste grondslagen, geschikt om een gemeenschappelijke overeenkomst tot stand te brengen, afgekondigd. Wij hadden ze eenvoudig verzameld, om de hoofden der oorlogvoerende staten uit te noodigen ze tot een voorwerp van bijzondere studie te maken met het uitsluitende doel, om te eerder den wensch te vervullen, die in het geheimste en diepste van elk menschelijk hart gekoesterd wordt.

Toen Wij derhalve, of geen aandacht waardig geoordeeld, of verdacht gemaakt, of gelasterd werden, konden Wij slechts in Ons zelf het signum cui contradicetur zien.

Eén gedachte troostte Ons, dat al had Onze uitnoodiging tot den vrede geen onmiddelijke resultaten bereikt, deze wellicht toch kon vergeleken worden bij het graankorrel, waarvan de Goddelijke Meester zegt (Joh. XII), dat „de helm slechts opgroeit, nadat hij door de warmte der aarde vernietigd is."

Vooral versterkt Ons het bewust zijn van het recht en van den plicht, welken Wij hadden om in de wereld de vredebrengende sending van Jesus Christus voort te zetten.

Geen beletsel, geen gevaar achtten wij sterk genoeg om Onzen wil te breken om gehoor te geven aan Onzen plicht en het recht uit te oefenen van Dengene, die voor ons de Vredevorst is. Wij willen het evenwel niet ontkennen, toen Wij de krachtsinspanningen zagen van bloeiende volkeren, voortgedreven naar het toppunt van wederzijdsche vernieling en in ons hart de vrees steeds grooter werd, dat de zelfmoord van het beschaafde Europa steeds meer en meer aanstaande was, toen hebben Wij ons met droefheid afgevraagd, wanneer toch en hoe dit afschuwelijk treurspel zou eindigen.

Te goeder tijd heeft Ons uw woord toegeklonken, heer Kardinaal, en Wij juichen het juiste oordeel toe, dat U het tegenwoordige volkerenconflict, deed beschouwen in het licht des geloofs. In het geloof hebt gij de overtuiging gevonden, dat de huidige rampen niet zullen eindigen, vooraleer de menschen terugkeeren tot God.

Opdat evenwel de troost, dien Wij zoo gaarne putten uit de woorden, die Ons door het heilig college, bij monde van den doorluchtigen deken, die Ons de Kerstwenschen heeft aangeboden zijn toegevoegd, werkelijk een voorteeken zijn van beter dagen, bepalen Wij er ons niet toe de belangrijkheid van dien terugkeer tot God te bevestigen.

En door den vurigsten wensch van Ons hart verhaasten Wij den heilzamen terugkeer van de tegenwoordige maatschappij tot de school van het Evangelie.

Als de blinden van heden zullen gezien hebben, als de dooven zullen gehoord hebben, als elke afwijking hersteld en elke ongelijkheid gelijk gemaakt zal zijn, als in één woord de mensch en de maatschappij tot God zullen teruggekeerd zijn, dan en dan alleen „zal alle vleesch het heil Gods zien", videbit omnis caro salutare Dei.

Ziedaar de groote les, welke de Kerk Ons door de liturgie van deze heilige dagen herhaalt.

Dat hij dan in de school des Heeren terugkeere, die wenscht, dat Zijn wrekende hand zich weder tot zegenen uitstrekke. Moge de ongelukkige menschheid opstaan en tot den Heer terugkeeren.

Gelijk de ongebondenheid der zinnen eertijds beroemde steden in een zee van vuur heeft doen ondergaan, zoo heeft de goddeloosheid der openbare instellingen in onze dagen de wereld in een zee van bloed gedompeld.

Maar in de duisternissen, welke de wereld omringen, schittert hoog en rustig het licht des geloofs. Moge het verstande sterfelijk oog zich naar dezen weldoenden lichtstraal opheffen.

In de vervulling van Onzen heiligen plicht roepen Wij tot de kinderen dezer eeuw met de woorden der oude profeten: Keert terug, tot den Heer!

En om tot God terug te keeren, zou het voldoende zijn naar Bethlehem te gaan met den eenvoud der herders; zou het voldoende zijn te luisteren naar den stem, die zich in den naam des hemels boven de kribbe van het Goddelijk Kind doet hooren.

O, vrede van Christus, dierbaar aan de eeuwen, die u bezaten, hoeveel dierbaarder zoudt gij nog moeten zijn aan onze eeuw, die u sinds lang verloren heeft.

Maar de vrede, door de engelen te Bethlehem verkondigd, wil noch haat, noch wraakzucht, noch ongeregelde begeerten, noch moordpartijen. Hij is de stem van zachtmoedigheid en vergiffenis, hij is een belofte, gedaan aan, meer nog, een prijs, uitgeloofd voor de menschen van goeden wil.

Mogen zij dit niet vergeten, die in den terugkeer van het Kerstfeest de uitnoodiging zien om terug naar Bethlehem tot den Heer terug te keeren.

Maar is de stem van Bethlehem niet voldoende? Laat ons de Goddelijke wijsheid bewonderen, welke juist in deze dagen een nog krachtiger uitnoodiging doet weerklinken in de ooren van hen, die tot God moeten terugkeeren. Laat Ons uit de stad van David gaan in de Goddelijke Voetstappen van Jezus Christus en van hen, die alles verachtten om den Messias te volgen. Laat ons naar Jeruzalem gaan! ....

Ieder begrijpt, dat de gebeurtenissen, welke zich zoo juist in Jeruzalem afgespeeld hebben, eveneens een bijzondere beteekenis hadden en Onze uitnoodiging aan de volkeren om tot God terug te keeren, een bijzondere kracht bijzetten.

Want in Jeruzalem werd eer gebracht aan Hem, Die niet met de wapenen in de hand, maar in Naam van Gode kwam!

Brazilië's Antwoord

op de vredesnota van Z H. den Paus wordt in zijn geheel aan de *Tijd* medegedeeld:

Nooit heeft Brazilië een veroveringsoorlog gevoerd. In haar republikeinsche constitutie heeft zij de verplichting opgenomen van arbitrage bij buitenlandsche geschillen. Haar zij in het verleden niet te kort gedaan is, heeft zij thans niets goed te maken. Haar grensquaestie heeft zij geregeld langs vredzamen weg, thans heeft zij het volle besef van haar taak en haar uitgestrekt gebied, dat met iederen dag in waarde stijgt door de werksaamheid harer eigen zonen, die zich het bezit van zulk een rijk erfdeel waardig willen toonen, alsmede door de hulp van vreemden, die de traditioneele gastvrijheid van het land weldra omschept tot Brazilianen.

In deze omstandigheden zou Brazilië zich buiten den Europeeschen oorlog gehouden hebben, ondanks de sympathie van de publieke opinie voor de zaak der geallieerden, indien Duitschland zijn geweldadige methode van oorlogvoering niet uitgestrekt had tot Amerika, belemmerend den buitenlandschen handel van alle neutrale staten. *Toen mocht Brazilië niet verzaken aan zijn plicht.*

Brazilië kan thans geen geïsoleerde positie innemen en een afzonderlijk woord spreken. Zij moet zijn en is, solidair met de volkeren, met wie zij verbonden is in dit ernstige uur der menschheid. Toch is er geen enkel Braziliaansch hart, dat niet diep bewogen is door het welsprekend woord, waarmede Zijne Heiligheid vrede heeft afgeroepen in den naam van God. Ofschoon in haar vrijheidssysteem Brazilië zich niet officieel bekent tot eenige godsdienstige geloofsbelijdenis kan zij niet vergeten, dat zij den derden rang inneemt onder de Latijnsch-Katholieke naties. Reeds ongeveer een eeuw lang zijn haar relaties onafgebroken, zeer vriendschappelijk geweest met het Bestuur der Kerk. Zóó kon Brazilië de edelmoedige beweegredenen niet misverstaan, die den Paus bezield hebben, toen Hij zijn oproep richtte tot de regeeringen der oorlogvoerende mogendheden. Na ontwapening, arbitrage en de vestiging van een internationaal regiem te hebben voorgesteld, waarin de brute kracht der wapenen vervangen zal worden door de moreele macht van het recht, vordert Z. H. de onafhankelijkheid van België, beschermt de territoriale aspiraties van Frankrijk en Italië, eischt de vrijheid der Polen en een verstandige regeling van het Balkanvraagstuk.

De volken, die het meest rechtstreeks bij deze kwesties geinteresseerd zijn, dienen te beslissen, of de wapeneer ongeschonden gebleven is in dezen oorlog en of dergelijke veranderingen in de kaart van Europa rust kunnen terugbrengen zoolang nog steeds een militair en staatkundig systeem bestaat, dat elken eerbied voor recht overal geschonden heeft, vernietigd heeft al wat de menschelijke geest meende voleind te hebben tot leniging van den oorlogsnood, en neergehaald heeft al wat het christelijk gevoel had opgebouwd in het samenzijn der volkeren. Zij moeten beslissen, of, nu er geen vertrouwen meer bestaat in verdragen en internationale, goede trouw, er nog een kracht, of liever een nieuwe geest bestaat, die in staat is, om uit het onrecht, de ellende en het lijden van dezen oorlog een betere wereld te doen verrijzen, geboren uit rede en vrijheid.

Uit Brest-Litowsk

wordt door het Weensche corr.-bureau geseind, dat de Russische vredes-onderhandelaars een *algemeenen vrede* willen, voor alle volken te aanvaarden. Den oorlog voort te zetten om te kunnen annexeeren, achten de Russen *misdadig.*

Uitgaande van deze grondbeginselen, heeft de Russische delegatie voorgesteld de vredesonderhandelingen te baseeren op de volgende zes punten:

1. Geen gewelddadige inlijving van gebied, dat in den loop van den oorlog is bezet, zal zijn toegestaan. De troepen, die deze gebieden bezet houden, worden zoo snel mogelijk teruggetrokken.

2. De politieke zelfstandigheid van de volken, die deze zelfstandigheid in den loop van den oorlog hadden verloren, wordt in haar vollen omvang hersteld.

3. Aan nationale groepen, die vóór den oorlog niet politiek zelfstandig waren, wordt de mogelijkheid geschonken om de quaestie, of zij tot den eenen of tot den anderen staat willen behooren uit te maken door een volkstemming (Zugehörigkeit zu dem einem oder anderem Staate ihrer staatlichen Selbständigkeit durch Referendum zu entscheiden). Zoo'n referendum moet op een dusdanige manier worden ten uitvoer gelegd, dat bij de stemming volledige onafhankelijkheid is gewaarborgd voor de gansche bevolking van het betrokken gebied, met inbegrip van landverhuizers en vluchtelingen.

4. Met betrekking op gebieden van gemengde nationaliteit wordt het recht van de minderheid op haar nationale beschaving, en — indien praktisch mogelijk — haar recht op autonoom bestuur erkend.

5. Geen van de oorlogvoerende landen is verplicht aan een der andere landen zoogenaamde oorlogskosten te betalen. Reeds ingevorderde heffingen moeten worden terugbetaald.

Wat betreft de vergoeding van verliezen, door particulieren tengevolge van den oorlog geleden, deze worden bestreden uit een afzonderlijk fonds, waaraan door de oorlogvoerenden naar verhouding wordt bijgedragen.

6. Koloniale vraagstukken worden met inachtneming van de in de punten 1—4 geformuleerde beginselen opgelost.

Curiosidades de la Guerra.

La Guerra Europea ha sacado à la luz de una manera positiva el valor del aceite de hígado de bacalao como un elemento nutritivo productor de fuerzas y resistencia. Cuando escaseaban alimentos y medicinas en Alemania, esta potencia mandó à Noruega agentes para acaparar la produccion total de aquel aceite. Convencida Inglaterra de lo valioso de este elemento de substancia que su enemigo tan cautelosamente aprovechaba, el año siguiente mandó sus agentes á Noruega y contrató á precio fabulosos todo el abaste para uso de las tropas Aliadas. Ese es un verdadero tributo al gran valor de aquel precioso aceite y motivo porqué hubo que pagar precios fabulosos por el para continuar elaborando la EMULSIÓN DE SCOTT, para que no faltara este medicamento, tan indispensable en estos paises donde dependen de ella millares de organismos debilitados. La casa de la EMULSIÓN DE SCOTT no reparó en gastos para asegurarse sus abastos del Aceite di Hígado de Bacalao y ademas de tener hechas sus contratas anticipadas para refinería de Noruega, mandó compradores recorriendo las pesquerías i recogiendo nuevos abatos sin considerar el costo. Gracias á lo cual no faltará aquella famosa medicina en nuestra pais. 3